

LOKIKIRJA

**erikoislääkärikoulutuksen ja yleislääketieteen erityiskoulutuksen yhdeksän kuukauden
terveyskeskusjaksoa varten**

Tämä lokikirja on osoitteessa
<http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ALKUSANAT	1
TERVEYSKESKUSJAKSO LÄÄKÄRIN JATKOKOULUTUKSESSA	3
Terveyskeskusjakson tavoitteet	3
Terveyskeskuskoulutuksen palveluaikoihin liittyviä määräyksiä	4
Yleislääketieteen erityiskoulutuksen muita määräyksiä	4
Terveyskeskusjakson sisältö	5
Koulutuspaikat ja koulutuspaikoille asetetut kriteerit	5
Terveyskeskusjakson ja yleislääketieteen erityiskoulutuksen eri vaiheissa tarvittavat dokumentit	6
KOULUTUSJAKSON SUUNNITTELU JA SEURANTA TERVEYSKESKUKSESSA	7
Oppimista ohjaava arviointi	8
Oppimisympäristön arviointi	8
YHTEYSTIETOJA	13
LIITTEET	14
Liite 1 Keskeytyksien vaikutus palveluihin	
Liite 2 Koulutustodistus	
Liite 3 Ohjaajan nimeäminen	
Liite 4 Perehdytys	
Liite 5 Terveyskeskusjakson aloituskeskustelun runko	
Liite 6 Selvitys aikaisemmista koulutuspaikoista ja koulutuskuukausista	
Liite 7 Lääkärinä perusterveydenhuollossa	
Liite 8 Loppukeskustelun aiheita	

ALKUSANAT

Hyvä terveystieteiden koulutusta suorittava lääkäri ja ohjaava lääkäri

Kaikkien erikoisaloiden erikoislääkärikoulutukseen ja yleislääketieteen erityiskoulutukseen (YEK) sisältyy vähintään yhdeksän kuukauden koulutusjakso terveystieteiden osastossa. Tässä lokikirjassa esitetään terveystieteiden koulutukselliset tavoitteet, ne perusterveydenhuollon asiat, jotka jokaisen lääkärin tulisi tietää. Yhdeksän kuukauden koulutusjakson jälkeen lääkärillä tulee olla käsitys siitä, miten perusterveydenhuollossa toimitaan ja mitä siellä tehdään.

Lokikirja on tarkoitettu sekä koulutusta suorittavan lääkärin että hänen ohjaajansa avuksi. Tarkoituksena on auttaa jatko-opiskelijaa asettamaan itselleen oppimistavoitteita terveystieteiden koulutusjakson ja seuraamaan niiden toteutumista. Lokikirjan käyttö on edellytys terveystieteiden koulutusjakson hyväksymiselle opintosuorituksiksi.

Lokikirja sisältää ohjeita oppimista ohjaavasta arvioinnista ja terveystieteiden oppimisympäristön arvioinnista. Lokikirjassa on myös lyhyesti tietoa yleislääketieteen erityiskoulutuksen muusta suorittamisesta ja muistilista dokumenteista, joita tarvitaan terveystieteiden koulutuksen eri vaiheissa.

Koulutuksen aikana voidaan hyödyntää myös Nuorten Lääkärien Yhdistyksen (NLY) toimittamaa PTL-koulutuksen käsikirjaa (<http://www.nly.fi/>) sekä Yleislääketieteen ohjaajan käsikirjaa (valmistuu vuonna 2012).

Toivotamme Sinulle oppimisen ja työn iloa!

1.1.2012

Helsingin yliopiston yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon osasto
Itä-Suomen yliopiston yleislääketieteen oppiala
Oulun yliopiston yleislääketieteen oppiala
Tampereen yliopiston yleislääketieteen oppiala
Turun yliopiston yleislääketieteen oppiala

TERVEYSKESKUSJAKSO LÄÄKÄRIN AMMATILISESSA JATKOKOULUTUKSESSA

Kaikkien erikoisalojen erikoistumiskoulutukseen ja yleislääketieteen erityiskoulutukseen (YEK) kuuluu yhdeksän kuukauden terveystakeskusjakso. YEK:n palveluja on mahdollista hyödyntää useiden alojen erikoistumiskoulutuksessa. Molemmat koulutukset voi aloittaa samanaikaisesti.

Kaksoislaillistus poistui 1.5.2011 ja perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen nimi muuttui yleislääketieteen erityiskoulutukseksi. YEK (Specific training in general medical practice) perustuu EU-direktiiviin 2005/36/EY. Yleislääketieteen erityiskoulutus on edellytys oikeudelle toimia yleislääkärinä sosiaaliturvajärjestelmän piirissä Euroopan Unionin muissa jäsenvaltioissa kuin Suomessa.

Koulutusta suorittava lääkäri tekee lääkärin työtä laillistettuna ammattihenkilönä työnantajan ohjeiden ja valvonnan alaisena, mutta vastaa itse toiminnastaan. Jatko-opiskelijalla on oikeus saada ohjausta työssään.

Terveystakeskusjakson suorittamista varten tulee olla voimassa oleva opinto-oikeus yleislääketieteen erityiskoulutukseen ja/tai johonkin erikoislääkäritutkintoon. Ilmoittautuminen läsnä olevaksi jatko-opiskelijaksi yliopistoon tulee tehdä vuosittain siihen saakka, kunnes koulutus on suoritettu loppuun. Hakemuslomake rekisteröitymistä/opinto-oikeutta varten ja tietoa ilmoittautumisajankohdista on yliopistosi verkkosivulla <http://www.medicine oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

<http://www.medicine oulu.fi/media/tiedekunta/jatkokoulutus/ammattillinen/opinto-oppaat/elopas2011-13web.pdf>

Terveystakeskusjakson tavoitteet

Terveystakeskusloulutuksen tarkoituksena on, että koulutusta suorittava lääkäri saa käsityksen perusterveydenhuollon merkityksestä terveydenhuollossa ja eri erikoisalojen potilaiden hoidossa.

Tavoitteena on, että terveystakeskusjakson jälkeen lääkäri

- tuntee keskeisten kansanterveysongelmien ehkäisy- ja hoitokeinoja
- tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden toimintaa ja hoidon porrastusta
- tunnistaa kuntoutuksen osaksi hoitoa
- tunnistaa hoitopäätösten vaikutuksia, kustannuksia ja muita seurauksia
- osaa toimia vastaanottotilanteessa ja on oppinut ajankäytön hallintaa
- tunnistaa perusterveydenhuollossa ominaisia diagnostisia strategioita sekä keskeisiä tutkimus- ja hoitomahdollisuuksia
- tunnistaa oman osaamisensa rajat
- kykenee käyttämään tietolähteitä hoitopäätösten tukena, toimimaan tiimin jäsenenä sekä ottamaan vastuun päätöksistään
- ymmärtää vuorovaikutuksen merkityksen potilaan kohtaamisessa
- ymmärtää perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen yhteistyön merkityksen

Terveyskeskuskoulutuksen palveluaikoihin liittyviä määräyksiä

Lyhin palveluksi hyväksytty aika on yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 pv) kokoaikais- ta palvelua. Koulutukseen kuuluvaa palvelua ei voi korvata virka-ajan ulkopuolisella päi- vystyksellä. Palvelua voidaan suorittaa myös osa-aikaisena, jos koulutuksen tavoitteet saavutetaan ja jos osapäiväinen palvelu on viikoittain vähintään 50 % kokoaikaisesta pal- velusta. Kokonaispalveluaika pitenee vastaavasti. Alin hyväksytty viikkotuntimäärä on 18.5 tuntia ja lyhin hyväksytty palvelujakso on tällöin 2 kuukautta. Palvelua ei voi suorittaa kokonaan osa-aikaisilla palvelussuhteilla, vaan koulutukseen tulee sisältyä kokopäivätoi- mista terveyskeskuspalvelua vähintään 3 kuukautta. Myös YEK -vaiheen sairaalalpalve- lusta tulee suorittaa kokopäivätoimisena vähintään kolme kuukautta.

Kunakin koulutusvuonna sairaudesta tai muusta pätevistä syistä pidetystä virkavapau- desta, koulutusta varten otetusta virkavapaasta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta voi- daan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi, mikäli työsuhde on voimassa. Yhdestä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen vain kuukausi, vaikka loma jakautuisi eri vuosille. Yksityisasian vuoksi saatu virkavapaus ei ole palvelua. Tar- kempi luettelo keskeytyksien vaikutuksesta palveluihin on liitteessä 1.

Sekä erikoislääkäriskoulutukseen että yleislääketieteen erityiskoulutukseen tulee sisältyä vähintään yhdeksän kuukautta koulutusta yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa. Yleislääketieteen erityiskoulutukseen voi halutessaan sisällyttää terveyskeskuspalvelua kaikkiaan 18 kuukautta. Erikoisalakohdaisen terveyskeskuspalvelun enimmäismäärän voit selvittää yleislääketieteen erityiskoulutusta ja erikoislääkäriskoulutusta koskevista yleisistä määräyksistä (opinto-opas) <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen muita määräyksiä

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen vaatimukset perustuvat EU-direktiiviin 2005/36/EY. Yksityiskohtaisempia ohjeita on valtioneuvoston asetuksessa 377/2011 ja yleislääketie- teen erityiskoulutusta koskevissa yliopistosi yleisissä määräyksissä: <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

Koulutuksen kesto on kokopäiväisenä kolme vuotta EU-direktiivin 2005/36/EY mukaan. Suomessa perustutkinnon suorittaneilla kesto on kaksi vuotta, koska koulutukseksi voi- daan hyväksyä lääketieteen lisensiaatin tutkintoon liittyvästä käytännön opetuksesta yksi vuosi.

- Koulutuksesta vähintään yhdeksän kuukautta tulee suorittaa lääkärin tehtävissä yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään ja vähintään kuusi kuukautta lääkärin tehtävissä yliopiston hy- väksymässä sairaalassa.
- Lopun palvelun (9 kk) voi suorittaa sairaalassa tai terveyskeskuksessa. Tästä palvelusta enintään kuusi kuukautta voi tehdä myös muussa yliopiston hyväk- symässä yleislääkärin tehtäviin suuntautuvassa terveydenhuollon laitoksessa tai yksikössä (esim. lääketieteellinen tutkimus). Myös varusmiespalvelua tai ul- komailla suoritettua palvelua voidaan hyväksyä sen sisällön mukaan.
- Koulutettavan lääkärin tulee osallistua säännöllisesti terveyskeskuksen ja sai- raalan toimipaikkakoulutukseen sekä suorittaa terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään perehdyttävä vähintään 16 tunnin kurssimuotoinen koulutus.

Terveyskeskusjakson sisältö

Terveyskeskuspalvelun tulee olla monipuolista. Palveluun tulee sisältyä ajanvarausvastaanottoa vähintään kolmen kuukauden ajan ja sen lisäksi perehtymistä vähintään kolmeen muuhun eri toiminta-alueeseen (esim. päivystykseen, neuvolatoimintaan, kotisairaanhoidon, vuodeosastotoimintaan, mielenterveystyöhön ja vanhusten huoltoon). Koko-aikaista päivystysmuotoista vastaanottoa ja vuodeosastotoimintaa voi olla yhteensä enintään kolme kuukautta. Palvelun sisältö selvitetään ohjaajan tai koulutusvastaavan antamalla koulutustodistuksella (liite 2)

http://www.medicine.oulu.fi/media/tiedekunta/jatkokoulutus/ammattillinen/selvitys_tk-palvelu_040511.doc

Koulutusta suorittavan lääkärin tulee osallistua säännöllisesti työpaikkansa toimipaikkakoulutukseen (Vna 377/2011, Vna 401/2007). Toimipaikkakoulutuksella tarkoitetaan terveyskeskuksen järjestämää, työyhteisölle suunnattua koulutusta.

Jatko-opiskelijan oppimista ohjaa, seuraa ja arvioi nimetty ohjaaja. Arvioinnin tarkoitus on ohjata oppimista. Terveyskeskusjakson aikana tulee käyttää lokikirjaa. Lokikirjan täyttämisestä huolehtii jatko-opiskelija.

Koulutuspaikat ja koulutuspaikoille asetetut kriteerit

Terveyskeskusjakso suoritetaan yliopiston hyväksymässä sopimusterveyskeskuksessa, joka täyttää seuraavat laatuksiteerit:

- Terveyskeskuksessa on koulutusvastaava lääkäri, joka nimeää koulutusta suorittavalle lääkärille henkilökohtaisen ohjaajan. Ohjaajan tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.
- Ohjaukselle on työjärjestyksessä varattu riittävästi aikaa.
- Koulutusta suorittavilla lääkäreillä on käytössään lokikirja.
- Terveyskeskuskoulutuksessa on varmistettu riittävä osaaminen kunnan vastuulla olevan kansanterveystyön sekä kunnan perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhteistyössä.
- Terveyskeskuksessa työskentely sisältää keskeiset perusterveydenhuollon tehtävät.
- Terveyskeskuksessa on järjestettävä toimipaikkakoulutusta vuodessa vähintään 100 tuntia, josta osa tulee olla moniammatillista. Koulutusta suorittavan lääkärin tulee osallistua tähän koulutukseen.
- Koulutusta suorittavalla lääkärillä on mahdollisuus osallistua vähintään yksi päivä kuukaudessa ulkopuoliseen koulutukseen.

Lisäksi koulutusvastaavien lääkärin ja ohjaajien tulee kouluttautua tehtävänsä yliopiston kanssa sovitulla tavalla. Jatko-opiskelijan käytössä tulee olla sähköposti sekä yhteydet verkossa oleviin tietokantoihin ja kirjastoihin.

Oman alueesi sopimusterveyskeskukset löydät yliopistosi verkkosivulta
<http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

tai valtakunnallisesta luettelosta Tampereen yliopiston verkkosivulta
<http://www.uta.fi/tiedekunnat/laak/pth/>

Jatko-opiskelijan ja hänen ohjaajansa tulee sopia yhdessä ohjaus- ja arviointijärjestelyistä (liite 3). Uudessa koulutuspaikassa työ pitää alkaa hyvällä perehdytyksellä (liite 4). Jakson alussa tulee järjestää aloituskeskustelu (liite 5), jossa koulutusta suorittava lääkäri ja ohjaaja suunnittelevat ko. terveyskeskuksessa suoritettavan jakson tavoitteet (s. 7), sisällön (s. 5) sekä oppimisen ja oppimisympäristön arvioinnin (s. 8). Jatko-opiskelija ja ohjaaja huolehtivat yhdessä siitä, että yhdeksän kuukauden terveyskeskuskoulutuksen kokonaisuudesta muodostuu riittävän monipuolinen.

Terveyskeskusjakson tulee sisältää vähintään kaksi tuntia viikossa ennalta suunniteltua henkilökohtaista ohjausta, josta osa voidaan toteuttaa myös ryhmämuotoisena. Jatko-opiskelijalla tulee olla mahdollisuus päivittäiseen kokeneen lääkärin konsultointiin.

Kunnat voivat hakea yleislääketieteen erityiskoulutukseen ja erikoistumiskoulutukseen liittyvästä yliopiston hyväksymän koulutusohjelman mukaisesta lääkärin koulutuksesta erityisvaltionosuutta (EVO-koulutuskorvaus) valtion aluehallintovirastoilta (AVI). Korvauksen suorittamisen edellytyksenä on vähintään kuukauden yhtämittainen koulutusjakso (STM:n asetukset 67/2011 ja 343/2011) ja jatko-opiskelijan tulee olla rekisteröitynyt tai kirjoittautunut yliopistoon jatko-opiskelijaksi ja hänellä tulee olla koulutukseen kuuluvaa palveluajaa jäljellä.

Ohjaajan tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään (Laki terveydenhuoltolain 60 ja 65 §:n muuttamisesta 313/2011). Tämä koskee niitä lääkäreitä, jotka suorittavat terveyskeskusjaksoa erikoislääkäritutkintoa varten 1.8.2011 lähtien. Yleislääketieteen erityiskoulutuksessa terveyskeskusjaksoa suorittavan lääkärin tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään vähintään yhdeksän kuukauden ajan. Tätä palvelussuhdevaativimusta ei sovelleta niihin lääkäreihin, jotka ovat saaneet perusterveydenhuollon lisäkoulutusta koskevan opinto-oikeuden ennen 1.9.2010.

Terveyskeskusjakson ja yleislääketieteen erityiskoulutuksen eri vaiheissa tarvittavat dokumentit:

- Esitä kaikissa koulutusvaiheen työpaikoissasi tiedekunnan myöntämä todistus opinto-oikeudesta sekä selvitys aiemmin suoritetuista palveluista (liite 6). Koulutuspaikkasi voi hakea niiden perusteella EVO -korvauksia koulutusajastasi. Opinto-oikeustodistus on tärkeä dokumentti, sitä tarvitaan koulutuksen useissa vaiheissa. Sovi ohjausjärjestelyistä (liite 3) sekä aloituskeskustelusta (liite 5).
- Pyydä jokaisesta jaksosta palvelutodistus, jonka tulee sisältää merkintä lyhyistäkin keskeytyksistä tai niiden puuttumisesta. Todistuksen saa esim. palkkatoimistosta.
- Pyydä jokaisesta terveyskeskusjaksosta koulutustodistus (liite 2).
- Arvioi koulutusjaksosi terveyskeskuksessa seuraavasti:
 - Täytä seuraavassa linkissä oleva [arviointilomake](#)
 - Kun olet lähettänyt vastatun lomakkeen, saat paluuviestinä sähköpostiisi vahvistuksen vastaanmisesta. Ota talteen vahvistusviesti ja toimita se yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan koulutustodistusten kanssa, kun haet todistusta yleislääketieteen erityiskoulutuksen/perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittamisesta tai terveyskeskusjakson hyväksymistä erikoisalaasi varten
- Käy loppukeskustelu ohjaajasi tai terveyskeskuksen koulutusvastaavan lääkärin kanssa (liite 8).

Mikäli haet terveystieteiden erikoiskoulutuksen hyväksymistä opintosuorituksesi erikoisalaasi varten, tarvitset sitä varten

- palvelutodistukset, joissa kohta keskeytykset ja poissaolot tulee olla aina näkyvissä, vaikkei keskeytyksiä tai poissaoloja koulutusjaksoilla olisikaan.
- koulutusvastaavien lääkäreiden allekirjoittamat koulutustodistukset (liite 2) kiltta terveystieteiden erikoiskoulutukselta.
- sähköpostivahvistukset tai vastaavat dokumentit terveystieteiden erikoiskoulutuksen arvioinneista.

Kun olet tehnyt kaikki yleislääketieteen erityiskoulutuksen suoritus- ja haet todistusta yliopistolta, tarvitset

- hakemuslomakkeen, jonka saat tiedekuntasi verkkosivulta <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html> (palvelutodistukset, joissa kohta keskeytykset (liite 1) ja poissaolot tulee olla aina näkyvissä, vaikkei keskeytyksiä tai poissaoloja koulutusjaksoilla olisikaan).
- koulutusvastaavien lääkäreiden allekirjoittamat koulutustodistukset (liite 2) kiltta *terveystieteiden erikoiskoulutukselta*.
- sähköpostivahvistukset terveystieteiden erikoiskoulutuksen arvioinneista.
- todistuksen 16 tunnin kurssimuotoisesta terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävästä koulutuksesta (suoritus merkitään oodi-järjestelmään).

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen ja erikoislääkärikoulutuksen terveystieteiden erikoiskoulutuksen hyväksyy opintosuorituksesi yleislääketieteen oppiala. Hyväksymistä opintosuorituksesi haetaan siitä yliopistosta, jossa koulutusta suorittavalla on opinto-oikeus.

Oulun yliopistoon hakemukset lähetetään osoitteeseen: Lääketieteellinen tiedekunta, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto

Yliopistot ilmoittavat Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle (VALVIRA) yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneiden nimet ja henkilötunnukset.

KOULUTUSJAKSON SUUNNITTELU JA SEURANTA TERVEYSTIETEIDEN ERIKOISKOULUTUKSESSA

Sinulla tulee terveystieteiden erikoiskoulutuksen jälkeen olla käsitys siitä, mikä on perusterveydenhuollon asema, tehtävät ja merkitys koko terveydenhuollossa. Jakson aikana sinulle tulee syntyä ymmärrys siitä, mitä kaikkea perusterveydenhuollossa on mahdollista tehdä ja tehdään, vaikka et itse pääsisi työskentelemään kaikilla osa-alueilla. Taulukossa 1 olevaa luetteloa terveystieteiden erikoiskoulutuksen keskeisistä toiminta-alueista voit käyttää määritellesi palvelujaksosi sisältöä ja henkilökohtaisia tavoitteita. Tarvittaessa voit kopioida taulukko-osaan lisälehtiä eri koulutuspaikkojasi varten osoitteesta <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

- Käy läpi taulukosta terveystieteiden erikoiskoulutuksen keskeiset toiminta-alueet ennen jaksoa ja arvioi itse aikaisempaa kokemustasi ja osaamistasi kullakin toiminta-alueella (sarake 1: Lähtötilanteen kokemukseni/osaamiseni).
- Laadi sen jälkeen aloituskeskustelussa ohjaajasi kanssa suunnitelma terveystieteiden erikoiskoulutukselle mieltien jakson tavoitteita, oppimistarpeitasi ja toiveitasi (sarake 2: Suunniteltu työskentely).
- Kirjaa taulukon oikeanpuoleisiin sarakkeisiin
 - toteutunut työskentely eri toiminta-alueilla (sarake 4: Toteutettu työskentely)

- oma arvio osaamisestasi ja osaamistasostasi jakson aikana (sarake 5: Oma arvio oppimisesta ja osaamisesta jakson aikana)
- oppimista ohjaava arviointi (sarake 6: Arviointi ohjaajan kanssa).

Lisäksi sinun kannattaa keskustella ohjaajasi kanssa jo etukäteen, ja aina tarpeen vaatiessa, omaan työhösi ja työajan hallintaan liittyvistä asioista (oman päivittäisen työajan järjestely, vastaanottoaikojen kesto ja ajanvarausjärjestelyt).

Oppimista ohjaava arviointi

Ohjaajasi tehtävä on määrävälein arvioida taitojasi ja suunnata oppimistasi. Ohjaaja voi havainnoida toimintaasi ja joskus tulla seuraamaan vastaanottoasi. Potilaskertomusten ja potilastapausten analysointi yhdessä ohjaajan ja muiden ohjattavien kanssa on arvokas menetelmä arvioida omia toimintatapoja. Myös potilaiden arviot ja muun henkilöstön näkemykset antavat sinulle tärkeää tietoa toiminnastasi. Joskus työtä kannattaa analysoida mittaamalla vastaanotolta kertyviä toimintalukuja (käynnit, laboratoriotutkimukset, toimenpiteet, erilaiset lähetteet). Keskustelujen ohjaajan kanssa tulee olla vastavuoroisia. Niiden tarkoituksena ei ole arvostella sinua, vaan toimia oppimisen ohjaajana. Voit myös itse esittää toivomuksia ohjaajallesi. Tärkeätä on, että arviointikeskusteluja käydään toistuvasti eikä ainoastaan jakson lopussa. Keskustelu ohjaajasi kanssa helpottaa myös itsearviointia.

Oppimisympäristön arviointi

Koulutuksessa olevan työskentely- ja oppimisolosuhteiden tulee täyttää koulutusterveyskeskukselle ja koulutussairaalalle asetetut kriteerit. Jatko-opiskelijan tulee arvioida näitä oppimisympäristöön liittyviä asioita jokaisen terveyskeskusjakson lopulla täyttämällä [arviointilomake](#) .

Yliopistot ja sairaanhoitopiirien perusterveydenhuollon ja yleislääketieteen yksiköt käyttävät arviointitietoja lääkärikoulutuksen kehittämiseen yhdessä terveyskeskusten kanssa.

Jotta terveyskeskuksen olisi mahdollista saada myös välitöntä palautetta oppimisympäristöstään ja ohjaustoiminnastaan, sovi loppukeskustelu terveyskeskuksen koulutusvastaavan lääkärin tai ohjaajan kanssa. Loppukeskustelun aiheina voi käyttää lokikirjassa ehdotettua runkoa (liite 8), joka mukailee edellä mainittua arviointilomakkeen sisältöä.

Taulukko 1. Koulutusjakson suunnittelu, seuranta ja oppimista ohjaava arviointi

(ks. terveyskeskusjakson sisältö sivu 5 ja koulutusjakson suunnittelu sivu 7)

1. Lähtötilanteen kokemukseni/ osaamiseni +++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi	2. Suunniteltu työskentely X = suunniteltu työskentelyä toiminta-alueella	3. Toiminta-alue tai terveyskeskuslääkärin työhön liittyviä muita tehtäviä Alleiviivaa esimerkeistä ne asiat, joihin olet perehtynyt tai joita olet tehnyt.	4. Toteutettu työskentely T = olen työskennellyt toiminta-alueella (mahdolliset useat eri jaksot omille rivilleen)	5. Oma arvio oppimisesta ja osaamistasosta jakson aikana +++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi	6. Arviointi ohjaajan kanssa (ks. Oppimista ohjaava arviointi s. 8) Pvm ja muita huomioita
		AIKUISTEN TERVEYSTARKASTUKSET JA TERVEYSNEUVONTA , esim. kutsuntatarkastukset, työ- ja eläkeikäisten terveystarkastukset, ajokorttitarkastus, seulonnat (PAPA, mammografia)			
		KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO , esim. nuorten terveystarkastukset, puberteetti-kehitys, psykososiaalinen selviytyminen, koulu-kiusaaminen, kouluyhteistyö ja koulun oppilashuolto, nuorten päihteiden käyttö ja sen tunnistaminen			
		KROONISTEN SAIRAUKSIEN HOITO JA SEURANTA , esim. astma ja keuhkohtaumatauti, diabetes, kohonnut verenpaine, muut valtimotaudin riskitekijät (tupakointi, rasva-arvot, liikalihavuus), sepelvaltimotauti			
		KUNTOUTUSTOIMINTA , esim. kuntoutusta järjestävät tahot (julkinen, Kela, potilasjärjestöt, yksityinen), työnjako ja lähetekäytännöt, asiakasyhteistyöryhmä ja kuntoutussuunnitelma, veteraanikuntoutukseen lähettäminen, lääkinnällinen kuntoutus, fysioterapia, toimintaterapia ja apuvälinelainaus, puheterapia			
		ÄITIYSNEUVOLA , esim. lääkärin ja terveydenhoitajan tarkastukset ja painopistealueet, työnjako ja yhteistyö äitiyspoliklinikan kanssa, synnyttäneiden sairauksien, epämuodostumien ja infektioautien seulonta, perhevalmennus, synnytyksen jälkeinen ehkäisy			
		PERHESUUNNITELUNEUVOLA , esim. ehkäisyvälinevalikoima ja maksuttomuusperiaatteet, eri asiakasryhmien neuvonta, sukupuolitautien ehkäisy, eri ehkäisyvälineiden käytön/asennuksen periaatteet			
1. Lähtötilanteen ko-	2. Suunni-	3. Toiminta-alue tai terveyskeskuslääkärin työ-	4. Toteutettu	5. Oma arvio oppimi-	6. Arviointi ohjaajan kanssa

kemukseni/ osaamise- ni +++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi	teltu työs- kentely X = suunniteltu työs- kentelyä toiminta- alueella	hön liittyviä muita tehtäviä Alleiviivaa esimerkeistä ne asiat, joihin olet perehtynyt tai joita olet tehnyt.	työskentely T = olen työskennellyt toiminta-alueella (mahdolliset useat eri jaksot omille riveilleen)	sesta ja osaamistasos- ta jakson aikana +++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi	(ks. Oppimista ohjaava arviointi s. 8) Pvm ja muita huomioita
		LASTENNEUVOLA , esim. lääkärin ja terveydenhoitajan tarkastukset ja painopisteet, lapsi asiakkaana ja potilaana, kokonaisvaltainen terveyden edistäminen, riskiperheiden tunnistaminen, yhteistyö muiden peruspalveluyksiköiden kanssa, rokotusohjelman mukaiset rokotukset, tiimityö/parityöskentely			
		MIELENTERVEYSTYO , esim. mielenterveystoimisto ja sen palvelut, kriisiryhmän toiminta, lähettäminen tahdosta riippumattomaan hoitoon (M1-lähetä), terveyskeskuspsykologin tehtäväkenttä, ennaltaehkäisevä mielenterveystyö perheneuvolatoiminta, yhteistyö perheterapeutin kanssa			
		PITKÄAIKAIS- JA MONISAIRAIDEN POTILAIDEN HOITO , esim. moniammatillisen hoito- ja palvelusuunnitelman teko, hoidon koordinointi, lääkehoidon tiedonkulku, monilääkitys lääkityksen arviointi, lääkelistan ylläpito, reseptien uusiminen			
		PÄIHDEHUOLTO , esim. riippuvuuden varhaistunnistaminen, mini-interventio, hoitojärjestelmät (katkaisuhoido, eri laitoshoidomuodot ja lähetekäytännöt), pakkohoitokriteerit ja muu lainsäädäntö			
		PÄIVYSTYS , esim. päivystyspotilaan tilanteen selvitys ja hoito, jatkohoidon järjestäminen ja hoidon tarkoituksenmukainen porrastus, ambulanssitoiminta			
		TYÖTERVEYSHUOLTO , esim. työpaikkaselvitys, terveystarkastukset ja työkyvyn arviointi, ammattitaudit ja työperäiset sairaudet, varhaiskuntoutus ja työkyvyn ylläpito			
1. Lähtötilanteen kokemukseni/ osaamiseni	2. Suunniteltu työskentely	3. Toiminta-alue tai terveyskeskuslääkärin työhön liittyviä muita tehtäviä Alleiviivaa esimerkeistä ne asiat, joihin olet perehtynyt	4. Toteutettu työskentely	5. Oma arvio oppimise- sta ja osaamistasos- ta jakson aikana	6. Arviointi ohjaajan kanssa (ks. Oppimista ohjaava arviointi s. 8) Pvm ja muita huomioita

<p>+++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi</p>	<p>X = suunniteltu työskentelyä toiminta-alueella</p>	<p>nyt tai joita olet tehnyt.</p>	<p>T = olen työskennellyt toiminta-alueella (mahdolliset useat eri jaksot omille riveilleen)</p>	<p>+++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi</p>	
		<p>VANHUSTEN HOITO, KOTISAIRAANHOITO, esim. kotikäynnit, iäkkään potilaan arviointi, iäkkään toimintakyvyn arviointi, iäkkään lääkityksen arviointi, muistiseulat, sosiaalietuudet, kotipalvelu ja muut tukipalvelut</p>			
		<p>VUODEOSASTO JA MUUT HOITOLAITOKSET, esim. lähettäminen vuodeosastolle tai muuhun hoitolaikokseen, kotiutuksen suunnittelu, selvitys-arviointisijoitus (SAS-arvio), pitkäaikaishoito, intervallihoido ja kuntoutus, päiväsaairaala, päiväkeskustoiminta, vanhainkoti, hoivakoti, tehostettu palveluasuminen, saattohoitopotilaan ja kuolevan potilaan hoito</p>			
		<p>TARTUNTATAUTIEN VASTUSTAMINEN JA YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO, esim. tartuntatautiin ilmoitusmenettely, lain mukaiset terveystarkastukset, toiminta ruokamyrkytyspäilyissä</p>			
		<p>MUUT PALVELUTOIMINNAT JA MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ, esim. puheterapeutti, sosiaalityöntekijät, koulukuraattori ja opettajat, jalkojenhoitaja, ravitsemusterapeutti, terveyskasvatuksen yhdyshenkilö, potilasasiamies, moniammatillinen tiimityö omassa työyhteisössä</p>			
		<p>VIRKALÄÄKÄRIN TEHTÄVÄT, esim. raskaudenkeskeytys- ja sterilisaatioasiat, isyystutkimukset, kuolemansyyn selvittäminen, virka-apu poliisille: pahoinpitely/raiskaus, pakkohoitokriteerit ja muu lain-säädäntö</p>			
<p>1. Lähtötilanteen kokemukseni/ osaamiseni</p>	<p>2. Suunniteltu työskentely</p>	<p>3. Toiminta-alue tai terveyskeskuslääkärin työhön liittyviä muita tehtäviä Alleviivaa esimerkeistä ne asiat, joihin olet perehtynyt tai joita olet tehnyt.</p>	<p>4. Toteutettu työskentely T =</p>	<p>5. Oma arvio oppimisesta ja osaamistasosta jakson aikana +++ = hallitsen ja osaan</p>	<p>6. Arviointi ohjaajan kanssa (ks. Oppimista ohjaava arviointi s. 8) Pvm ja muita huomioita</p>

<p>+++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi</p>	<p>X = suunniteltu työskentelyä toiminta-alueella</p>		<p>olen työskennellyt toiminta-alueella (mahdolliset useat eri jaksot omille riveilleen)</p>	<p>soveltaa tämän osa- alueen tietoa ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä o = en tunne riittävästi</p>	
		<p>LAUSUNNOT JA VASTAAVAT, esim. A-todistus, B-lausunto, C-lausunto, E-lausunto, T-todistus, vammaispalvelulain mukaiset lääkärin lausunnot, edunvalvojan lausunto, ilmoitus syöpärekisteriin, muut lausunnot</p>			
		<p>TOIMENPITEET</p>			
		<p>Injektiot ja punktiot, esim. kortisoni- tai puuduteinjektio pehmytosiin, nivelpunktio ja –injektio, johtopuudutus, poskiontelopunktio, rakkokatetri, rakkopunktio ja ihon läpi asetettava katetri, verinäytteen otto tyhjiöputkeen, i.v.-infuusio</p>			
		<p>Kipsaukset ja sidonta, esim. nilkan venähdyksen tuenta/sidonta, nilkan kipsisidos, rannemurtuman repositio ja kipsaus, sormivammojen oikea-asentoinen lastoitus/ kipsaus</p>			
		<p>Pienkirurgiset toimenpiteet, esim. haavan puudutus ja ompelu, paiseen avaus, ihotuumorin poisto, koepala, sisään kasvaneen varpaankynnen reunan leikkaus ja fenolisaatio, kynnen poisto</p>			
		<p>Muita toimenpiteitä, esim. poskionteloiden lavaatio, virtsarakon katetrointi, kierukan asennus ja poisto, proktoskopia, PEF:n ja spirometrian tulkinta, keuhkoputkia avaavien lääkkeiden annostelu kapillarisumutellaiteella, CPAP- ja happihoidon toteutus, tympanogrammin käyttö ja tulkinta, kuulokäyrän tulkinta, nenäverenvuodon hoito, vierasesineen poisto nenästä, korvavahan poisto, sarveiskalvorikan poisto, silmänpaineen mittaaminen, PAPA-näytteen otto, kohdunontelon sytologinen näyte (pipelle tai vastaava), nestehoidon suunnittelu, EKG:n otto ja tulkinta, sydäninfarktin liuotushoito, elvytys</p>			

YHTEYSTIETOJA

Oulun yliopisto
Lääketieteellinen tiedekunta
PL 5000
90014 Oulun yliopisto

Yliopiston yleiset määräykset

Erikoislääkärikoulutus <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

Yleislääketieteen erityiskoulutus <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

Lokikirja

<http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

Hakemuslomakkeet erikoislääkärikoulutukseen

<http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus/lomakkeet.html>

Hakemuslomake yleislääketieteen erityiskoulutuksen opinto-oikeutta varten

<http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus/lomakkeet.html>

Ilmoittautuminen läsnä olevaksi jatko-opiskelijaksi yliopistoon

<http://www.oulu.fi/yliopisto/opiskelu/lomakkeet> tai sähköpostilla osoitteessa opintoasiat@oulu.fi

Koulustodistus <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus/lomakkeet.html>

Todistushakemus yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittamisesta

<http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus/lomakkeet.html>

Todistushakemus erikoislääkäritutkinnon suorittamisesta

<http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus/lomakkeet.html>

Terveyskeskusjakson sähköinen arviointi osoitteessa

<http://www.webropolsurveys.com//Answer/SurveyParticipation.aspx?SDID=Fin166931&SID=1001f4a2-964d-481c-b5ad-3e30ad0b6465>.

Koulusterveyskeskukset

<http://www.medicine.oulu.fi/media/tiedekunta/jatkokoulutus/ammattillinen/opetusterveyskeskukset-29042010.pdf>

Erikoistumispaikat erikoisaloittain

http://www.medicine.oulu.fi/media/tiedekunta/jatkokoulutus/ammattillinen/koulsop_kliinalat.pdf

Yleislääketieteen erityiskoulutusta koskeva opinto-oikeushakemus ja todistushakemus liitteenä lähetetään osoitteeseen

Oulun yliopisto
Lääketieteellinen tiedekunta
Koulutuspäällikkö Eija Ruottinen
PL 5000
90014 Oulun yliopisto

Paperit terveystieteiden osaston hyväksymiseksi erikoislääkärikoulutuksen opintosuorituksiksi lähetetään osoitteeseen:

Oulun yliopisto
Läketieteellinen tiedekunta
Koulutuspäällikkö Eija Ruottinen
PL 5000
90014 Oulun yliopisto

KESKEYTYKSIEN VAIKUTUS PALVELUIHIN

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

- vuosilomapäivät
- lomarahavapaat
- säästövapaat (palkalliset)
- aktiivivapaat
- päivystysvapaat
- täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
- ulkomainen koulutus (palkallinen)

Kun mm. seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta:

- sairausloma (palkallinen)
- tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
- pakottavat perhesyyt
- äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa
- opintovapaalain mukainen opintovapaa
- opiskelu (palkaton)
- lukuloma kuulustelua varten
- kertausharjoitukset

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

- yksityisasia (palkaton)
- virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
- sairausloma/palkaton
- hoitovapaa (palkaton)
- vuorotteluvapaa (palkaton)
- sopeuttamisvapaa

KOULUTUSTODISTUS

Tämä selvitys koulutusjaksosta terveyskeskuksessa tulee toimittaa yliopistoon haettaessa todistusta yleislääketieteen erityiskoulutuksesta tai terveyskeskusjakson hyväksymistä erikoislääkärikoulutuksen opintosuorituksiksi.

Opiskelijan henkilötiedot

Nimi
Henkilötunnus

Terveyskeskusta ja palvelua koskevat tiedot

Terveyskeskuksen (terveysaseman) nimi

Yliopisto, jonka kanssa terveyskeskuksella on voimassa oleva koulutussopimus
--

Kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa oleva nimetty ohjaajalääkäri jakson aikana
--

Palvelu on ollut kokoaikaista.....___/___ 20___ - ___/___ 20___ Palvelu on ollut osa-aikaista, viikkotuntimäärä ___ tuntia..... ___/___ - ___/___ 20___
--

<p>TYÖN MONIPUOLISUUS</p> <p>Terveyskeskuskoulutukseen tulee kuulua vähintään 3 kk ajanvarausvastaanottoa ja sen lisäksi perehtymistä vähintään kolmeen muuhun eri toiminta-alueeseen. Kokoaikaista päivystysmuotoista vastaanottoa ja vuodeosastotoimintaa voi olla yhteensä enintään kolme kuukautta.</p> <p>Tässä koulutuspaikassa koulutukseen on kuullut työskentelyä seuraavilla osa-alueilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ajanvarausvastaanotto ☐ Päivystys, päivystysyksikkö, pientrauma, ensihoito tai sairaankuljetus ☐ Vuodeosasto ☐ Kotisairaanhoido ☐ Lastenneuvola ☐ Äitiysneuvola ☐ Perhesuunnitteluneuvola ☐ Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ☐ Vanhustenhuolto ☐ Aikuisten terveystarkastukset, terveysneuvonta ja seulontatutkimukset ☐ Työterveyshuolto ☐ Kuntoutustoiminta ☐ Mielen terveystyö ☐ Päihdehuolto ☐ Muu, mikä <hr/> <p>Tarvittaessa tarkempi selvitys kääntöpuolelle</p>	<p>JAKSOON ON SISÄLTYNYT</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Perehdytys ☐ Ohjattavan ja ohjaajalääkärin aloituskeskustelu ☐ Ohjaus- ja arviointikeskusteluja ohjaajan kanssa noin kerran viikossa ☐ Lokikirjan käyttö ohjaustapaamisissa ☐ Mahdollisuus päivittäiseen kokoneen lääkärin konsultointiin ☐ Toimipaikkakoulutusta (työpaikan lääkarimeetingit ja moniammatilliset koulutukset) ☐ Ulkopuolista täydennyskoulutusta ___ päivää ☐ Tutustuminen koulutuspaikan alueen sosiaalipalvelujärjestelmään ☐ Loppukeskustelu ohjaajalääkärin tai terveyskeskuksen koulutusvastaavan lääkärin kanssa ☐ Sähköisen arviointilomakkeen täyttäminen jakson lopussa ☐ Muuta, mitä
---	--

Paikka ja aika

Nimetyn terveystieteiden koulutusvastaavan lääkärin allekirjoitus ja nimen selvitys

Liitteeksi palkkatoimiston palvelutodistus, josta tulee ilmetä poissaolot ja keskeytykset.

Sähköisesti täytettävä lomake on osoitteessa

(http://www.medicine.oulu.fi/media/tiedekunta/jatkokoulutus/ammattillinen/selvitys_tk-palvelu_040511.doc)

OHJAAJAN NIMEÄMINEN

Toimintayksikkö
Ohjauksen ajanjakso ____ / ____ 20____ - ____ / ____ 20____
Ohjattava Nimikirjoitus _____ Nimenselvennys _____ Ohjauksen peruste <ul style="list-style-type: none"> ☐ Yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittava lääkäri ☐ Erikoistuva lääkäri, erikoisala _____ ☐ Muu, mikä _____
Ohjaaja (työsuhteessa kuntaan/kuntayhtymään) Nimikirjoitus _____ Nimenselvennys _____ Koulutus ja työkokemus terveyskeskuslääkärinä <ul style="list-style-type: none"> ☐ Lääketieteen lisensiaatin tutkinto v. _____ ☐ Yleislääketieteen erikoislääkärin tutkinto v. _____ ☐ Muu erikoislääkärin tutkinto, mikä _____ ☐ Suorittanut yleislääketieteen erityiskoulutuksen tai perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen ☐ Osallistunut ohjaajakoulutukseen ☐ Lääkärikouluttajan erityispätevyys ☐ Toiminut terveyskeskuslääkärinä yhteensä _____ vuotta
Ohjattavan kanssa sovitaan seuraavista ohjaukseen ja valvontaan liittyvistä käytännön asioista: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Perehdytys ☐ Työjärjestelyt ohjaajan ja ohjattavan tapaamisia varten ☐ Mahdollisuudet päivittäiseen kokoneen lääkärin konsultointiin ☐ Päivystysjärjestelyt ja takapäivystys ☐ Toimipaikkakoulutus ☐ Ulkopuoliset koulutukset ☐ Muuta, mitä _____
Paikka ja aika
Toimintayksikön koulutusvastaavan allekirjoitus
Nimenselvennys

Jakelu: Ohjattava, ohjaaja, koulutusvastaava

Tämä perehdytysuudistus on osoitteessa

www.hus.fi/yleislaaketieteenyksikko > Yleislääketieteen erityiskoulutus > Perehdytys

PEREHDYTYS

Pelkkä työhön opastaminen ei nykyisissä työyhteisöissä enää riitä perehdytykseksi. Perehdytykseen kuuluu myös työyhteisöön, organisaatioon ja erilaisiin yhteistyötahoihin tutustumista. Perehdytys ei ole vain hyvä tapa vaan myös työlainsäädäntöön kirjattu velvoite. Huolellinen perehdytys on tietoinen valinta, jolla voi olla positiivinen vaikutus koko työyhteisöön. Perehdytykseen panostaminen on myös rekrytointivaltti.

Kuka perehdyttää?

Esimies tulee uudelle työntekijälle yleensä tutuksi jo rekrytointivaiheessa. Hän on vastuussa rekrytointi-ilmoituksen sisällöstä, työnhakijoiden hakemusten läpikäynnistä, työhaastatteluista ja työn aloituksen ajankohdasta. Uuden lääkärin ensimmäisenä työpäivänä on tärkeää, että esimies ottaa hänet vastaan. Esimiehen antama positiivinen vaikutelma on kivijalka tulevalle yhteistyölle.

Vaikka esimies on yleensä vastuussa perehdyttämisestä, voivat myös muut osallistua. Yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittavan lääkärin nimetyn ohjaajan lisäksi työyhteisön eri alojen osaajien (esim. terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, kanslisti, atk-tukihenkilö) ammattitaitoa kannattaa hyödyntää. Perehdytyksen vastuualueista on hyvä sopia etukäteen. Selkeä perehdytyksen runko tai "lukujärjestys" on hyvä apuväline ainakin ensimmäiselle työviikolle. Lukujärjestys olisi hyvä lähettää etukäteen myös töihin tulevalle.

Perehdyttäjän olisi hyvä olla tietoinen erilaisista oppimistyyleistä, sillä kaikki eivät opi samalla tavalla.

Miten työyhteisössä valmistaudutaan uuden työntekijän tuloon?

On tärkeää, että tieto uudesta työntekijästä kulkee muille työyhteisön jäsenille ajoissa. Tässä yhteydessä olisi loogista sopia perehdytyksen vastuujaoista.

Uudelle lääkärille on etukäteen järjestettävä työhuone, jonka kunto ja tarvikkeet tulee tarkastaa. Kohteliasta on, että huoneesta on siivottu pois edellisen työntekijän henkilökohtaiset tavarat, roskat ja ylimääräiset laitteet. Aloittavalle työntekijälle tulisi etukäteen hankkia myös avaimet, toimistotarvikkeet, tietokoneyhteys ja salasanat.

Nuoren työntekijän jännitystä ja epävarmuutta voi vähentää lähettämällä info-paketin ennen työn alkamista. Kirjallisessa paketissa voi olla tärkeimpiä puhelinnumeroita, usein kysytyjä kysymyksiä, tietoa työpaikan organisaatiosta ja talon tavoista sekä ensimmäisen viikon lukujärjestys. Uutta työntekijää voi pyytää perehtymään info-pakettiin etukäteen ja miettimään kysymyksiä valmiiksi ensimmäistä perehdytyspäivää varten. Jos info-pakettia ei lähetetä työntekijälle ennen työhöntuloa, tulisi se kuitenkin olla saatavilla ensimmäisenä työpäivänä.

Hyvin perehdytetty työntekijä on sitoutuneempi työhönsä.

Ensimmäinen päivä – ensivaikutelma ratkaisee

Uuden työntekijän alkutaival kuluu suurimmalta osin käytännön asioiden parissa. Ensimmäisen päivän tavoitteena on kertoa tulokkaalle kaikkein kiireellisimmät käytännön asiat. Uuden työntekijän huomioiminen muun työyhteisön taholta on toivottavaa: ensivaikutelma ratkaisee.

Uuden lääkärin saapuminen terveystieteiden keskukseseen on aina "häiriö" normaaliin työrytmiin, mutta tulokas aistii helposti, jos hänen saapumisensa aiheuttaa negatiivista häiriötä. Ensimmäiselle päivälle voi järjestää esimerkiksi yhteisen kahvihetken. Jos yhteistä tapaamista kasvokkain on vaikea järjestää, voi tulokkaalle kirjoittaa esimerkiksi tervetuliaiskortin tai -viestin.

Ensimmäinen viikko

Monessa terveystieteiden keskuksessa uusi lääkäri tarvitaan mukaan "vahvuuteen" jo ensimmäisellä viikolla. Ensimmäisen viikon tavoite onkin, että työntekijä pääsee kiinni työhönsä. Uutta työntekijää ei kuitenkaan saa jättää yksin. Perehdytys jatkuu yleensä koko ensimmäisen viikon ja jos perehtyjälle on tehty lukujärjestys, noudatetaan sitä. Ensimmäisellä viikolla on hyvä kierrättää uutta työntekijää eri osastoilla, jolloin esimerkiksi laboratorion, röntgenin ja neuvolan väki osallistuu perehdytykseen. Perehtyjälle ja perehdyt-

täjälle on varattava ensimmäisellä viikolla tarpeeksi aikaa. Tulokkaalla pitää olla mahdollisuus kysyä apua.

Ensimmäisellä viikolla järjestetään tapaaminen yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittavalle lääkärille hänen nimetyn ohjaajansa kanssa. Ohjaajan olisi hyvä selvittää tulokkaan tietoja, taitoja ja kokemusta. Molempipuoliset tavoitteet ja toiveet tuodaan esille. Tulokkaalta voisi kysyä mikä hänelle on lääkärin työssä tärkeää ja mitkä ovat hänen toiveensa tulevaisuudelle. Avoimuus ja vuorovaikutus luovat luottamusta

Alkuperehdytyksen jälkeen

Kun ensimmäisen viikon ”lukujärjestys” on suoritettu, monen mielestä perehdytys on tehty. Perehdyttäminen kuitenkin jatkuu, mutta vastuu perehtymisestä siirtyy osin jo perehtyjälle itselleen. Ohjaaja voi tiettyin aikaväleihin tehdä ns. jatkoperehdytystä tai palautekeskustelua, jossa otetaan esille uutta työntekijää askarruttavia kysymyksiä ja ongelmia.

Oman terveystieteiden keskuksen perehdytyksen runkoa kannattaa kehittää uuden lääkärin antaman palautteen ja perehdyttäjien omien kokemusten perusteella. Uusi lääkäri katsoo aluksi terveystieteiden keskuksen toimintaa ikään kuin ulkopuolisena. Tätä uutta näkökulmaa kannattaa hyödyntää työyhteisön toimintatapojen kehittämisessä.

Kannusta, rohkaise, hyväksy, ymmärrä, haasta, kartoita, ohjeista!

Perehdyttäjän muistilista

1. Ennen työn aloitusta

- ennakkomateriaalin valmistelu ja lähettäminen
- perehdyttämissuunnitelman ja ”lukujärjestyksen” räätälöinti
- perehdytyksen työnjaon selvittäminen ja vastuun jakaminen
- työhuoneen järjestely ja tarvikkeiden hankinta
- atk-tunnuukset, verkkoyhteydet ja tietokoneohjelmat valmiiksi
- kerrotaan muille työyhteisön jäsenille uuden työntekijän saapumisesta

2. Ensimmäinen päivä

- vastaanotto (miehellään esimies)
- työsopimus ja virkasuhteeseen liittyvät asiat
- kiireellisimmät käytännön asiat: tilat, henkilökunta, tauot, ruokailu, avaimet, tietojärjestelmä jne.
- ei liikaa tietoa!

3. Ensimmäinen viikko

- ohjaajan tapaaminen
- käydään läpi lukujärjestyksessä olevia asioita: lisää käytännön asioita
- terveystieteiden keskuksen eri osastojen esittely
- organisaatioon tutustuminen
- tulokkaan tietojen, taitojen ja kokemusten selvitys
- työhön kiinni pääseminen
- uutta työntekijää ei jätetä yksin!
- tarpeeksi aikaa työhön tutustumiseen
- avoimuus ja vuorovaikutus

4. Ensimmäinen kuukausi

- vastuu perehtymisestä on ohjaajan vastuulla, mutta siirtyy osin jo perehtyjälle itselleen
- kunnan/alueen kaikille uusille lääkäreille/työntekijöille tarkoitettuun perehdytykseen osallistuminen (jos tällainen järjestetään)
- jatkoperehdytys ja/tai palautekeskustelu

Lähteet: Päivi Kupias ja Raija Peltola: Perehdyttämisen pelikentällä. Gaudeamus, 2009.
HUS:n erityisvastuualueen ohjaajat ja kouluttajat 2.6.2009

Dokumentti julkaistu:

13.05.2011 osoitteessa

www.hus.fi/yleislaaketieteenyksikko > Yleislääketieteen erityiskoulutus > Pehdytys

LIITE 5

TERVEYSKESKUSJAKSON ALOITUSKESKUSTELUN RUNKO

- Tavoitteena on laatia mielekäs yksilöllinen kehityssuunnitelma terveyskeskusjaksolle.
- Aloituskeskustelu on hyvä käydä ensimmäisten työviikkojen aikana.
- Aloituskeskustelussa painopiste on ohjattavassa, pehdytyksessä painopiste on talon tavoissa.
- Oppimistarpeiden arvioinnissa kannattaa käyttää luetteloa terveyskeskuksen keskeisistä toiminta-alueista ja niihin liittyvästä osaamisesta.
- Ohjauksen kannalta on suotavaa, että nimetty ohjaaja osallistuisi aloituskeskusteluun.
- Keskustelun runko kannattaa lähettää etukäteen osallistujille.
- Keskeiset asiat kannattaa kirjata mm. loppukeskustelua varten.

Ohjaaja:

Ohjattava:

Aika ja paikka:

1. Terveyskeskusjaksoa suorittavan lääkärin tausta (aikaisempi työkokemus, osaaminen, vahvuudet)

2. Ohjaajan tausta

3. Ohjattavan ajatuksia perusterveydenhuollosta, käsitykset terveyskeskuslääkärin työstä ja odotukset jaksolta

4. Ohjattavan pitkän aikavälin tavoitteet (ura ja erikoisala). Mitä tarvitset tältä jaksolta uraasi ajatellen? Mitkä asiat voivat hyödyttää sekä ohjattavaa että terveyskeskusta?

5. Ohjattavan henkilökohtaiset lyhyen aikavälin tavoitteet. Mitä erityisesti haluat oppia ja missä haluat kehittyä tällä jaksolla?

6. Terveyskeskusjakson yleiset tavoitteet (lokikirjan sivulla 3) suhteessa henkilökohtaisiin tavoitteisiin, yleislääketieteen erikoisalan erityispiirteet

7. Muita asioita

- Toimipaikan konsultointi- ja ohjausjärjestelyt, teemakoulutukset, toimipaikkakoulutus, toimipaikan ulkopuolinen koulutus, ym.).
- Lokikirjan käyttö

8. Lopuksi rakennetaan mahdollisuuksien mukaan työnkierron runko ja koulutussuunnitelma. Aloitetaan niiltä toimintasektoreilta, joita ohjattava tuntee.

SELVITYS AIKAISEMISTA KOULUTUSPAIKOISTA JA KOULUTUSKUUKAUSISTA

Koulutusta suorittava lääkäri täyttää lomakkeen ja palauttaa sen työnantajalle palvelusuhteensa alkaessa. Työnantaja tarvitsee näitä tietoja hakiessaan aluehallintovirastosta erityisvaltionosuutta koulutusjaksoista. Kopiot tästä lomakkeesta ja sen liitteistä tulevat EVO -koulutuskorvaushakemuksen liitteiksi.

Nimi ja syntymäaika

Laillistamispäätöksen päivämäärä

Koulutusohjelma

- Yleislääketieteen erityiskoulutus¹
 Yliopisto, johon on rekisteröitynyt tai jossa on opinto-oikeus

 Opinto-oikeuden myöntämisen tai rekisteröitymisen päivämäärä/..... 20.....
- Erikoislääkärikoulutus, erikoisala¹
 Yliopisto, jossa on opinto-oikeus
 Opinto-oikeuden myöntämispäivämäärä/..... 20.....
- Ulkomailla tutkinnon suorittaneilta eräissä tapauksissa edellytetty palvelu
 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (VALVIRA) päätös²/..... 20.....

¹ Liitteeksi kopio yliopiston antamasta opinto-oikeus- tai rekisteröitymistodistuksesta

² Liitteeksi kopio VALVIRA:n päätöksestä

Aikaisemmat koulutuspaikat ja koulutuskuukaudet/ -jaksot

Palvelu tässä koulutuspaikassa alkoi ___/___ 20___

Silloin koulutusohjelman mukaista palvelua oli suorittamatta yhteensä _____ v _____ kk _____ pv

Siitä terveyskeskuspalvelua³ _____ v _____ kk _____ pv

³ Terveyskeskuskoulutusta sisältyy yleislääketieteen erityiskoulutukseen ja kaikkien erikoisalojen erikoislääkärikoulutukseen vähintään yhdeksän kuukautta. Terveyskeskuskoulutusta voi sisällyttää yleislääketieteen erityiskoulutukseen enimmillään 18 kuukautta ja erikoislääkärikoulutukseen erikoisalasta riippuen vaihtelevia määriä, jotka koulutusta suorittava lääkäri voi selvittää tutkintovaatimuksista oman yliopistonsa verkkosivulta.

Koulutusta suorittavan lääkärin allekirjoitus ja pvm

LÄÄKÄRINÄ PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA

Perusterveydenhuollon palvelut ovat koko väestön käytettävissä. Potilaat tulevat terveyskeskuksen vastaanotolle minkä tahansa ongelman kanssa. Kyseessä on valikoitumattomien potilaiden ensi kontakti terveydenhuoltojärjestelmään. Kliinisen ammattitaitonsa turvin ja hoitamansa väestön epidemiologian tuntien yleislääkäri pystyy vastaamaan suurimmas- ta osasta potilaidensa hoitoa. Hän konsultoi tarvittaessa muita asiantuntijoita ja tilanteen vaatiessa ohjaa potilaansa erikoissairaanhoidon tai muiden palvelujen piiriin. Yleislääkäri osaa koordinoida hoitoa ja tehdä yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja muiden ammattilaisten kanssa. Hän kykenee toiminnallaan tukemaan tehokasta ja tar- koituksenmukaista terveyspalvelujen tuottamista ja käyttöä ja osaa viedä potilaan asioita eteenpäin. Yleislääkäriin tehtävänä on myös terveyden edistäminen sekä yksittäisen poti- laan että yhteisön näkökulmasta. Yleislääkäri toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä.

Yleislääkäri hoitaa yksilöä perheen jäsenenä, yhteisön osana ja ottaa huomioon poti- laidensa kulttuurin sekä sosiaalisen, psyykkisen ja taloudellisen taustan. Hoidon lähtökoh- tana ovat potilaan tarpeet ja elinolosuhteet. Yleislääkäriin työssä potilas-lääkärisuhteen ja vuorovaikutustaitojen merkitys korostuu. Yleislääkäri hahmottaa potilaan hoitotilanteen ko- konaisvaltaisesti ja hoito on jatkuvaa ulottuen yksittäisten sairaus-episodien yli pitkäaikais- hoitoon, kuntoutukseen, ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen. Yleislääkäri aktivoi ja mahdollistaa potilaan omien voimavarojen käyttöä.

Yleislääkäriin työ eroaa erikoissairaanhoidon lääkäriin työstä muun muassa siinä, että va- kavat sairaudet ovat harvinaisempia, yleislääkäri kohtaa useammin sairaudet niiden var- haisessa ja usein vähäoireisessa vaiheessa. Lisäksi potilaiden oireet ovat moninaisempia ja jäsentymättömämpiä. Tietyllä oireella, löydöksellä tai koetuloksella on siten erilainen ennustearvo perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossa ja hyödylliset tutkimuk- set perusterveydenhuollossa voivat olla erilaisia kuin erikoissairaanhoidossa. Oman poti- laan tunteminen, valpas seuranta ja joskus hoitokokeilu yhteisymmärryksessä potilaan ja/ tai hänen omaistensa kanssa ovat hyväksyttäviä ja usein käytettyjä keinoja diagnoosiin ja hyvään hoitotulokseen pääsemiseksi. Vakavat ja välitöntä hoitoa vaativat sairaudet on pystyttävä tällöin sulkemaan pois.

Aloittaessaan toimintaansa terveyskeskuksessa lääkäri tarvitsee alkuvaiheessa tuekseen ohjausta kokeneemmilta kollegoilta ja muilta ammattiryhmiltä. Euroopan yleislääkärijärjes- tön WONCA-puu auttaa hahmottamaan yleislääkäriin ammatin ja yleislääketieteen op- pialan moninaisuutta. Puun lehdet kuvaavat yleislääketieteen oppialan keskeisiä ominai- suuksia ja yleislääkäriin ydinosamisalueita. Puun tyvessä ovat ydinosamisalueiden so- veltamisalueet yleislääketieteen erikoislääkäriin työssä. Juuret sisältävät yleislääketieteen perustan. WONCA-puun kuva ja yleislääketieteen eurooppalainen määritelmä ovat osoit- teessa <http://www.woncaeurope.org/Definition%20GP-FM.htm>

LOPPUKESKUSTELUN AIHEITA

Voit kopioida tämän sivun etukäteen koulutusvastaavalle.

Kliininen työskentely

- 1.1 Miten toteutettiin perehdytys yksikön toimintaan? Saitko riittävän perehdytyksen?
- 1.2 Mitä tehtäviä kuului työnkuvaasi? Oliko työsi riittävän monipuolista terveyskeskuslääkärin työtä?
- 1.3 Mitä konsultaatiomahdollisuuksia oli käytettävissä? Saitko riittävästi konsultaatiotukea?
- 1.4 Miten työyhteisö tuki oppimistasi?
- 1.5 Millaisia mahdollisuuksia Sinulla oli vaikuttaa työjärjestelyihin?

Ohjaus

- 2.1 Oliko Sinulle nimetty ohjaava lääkäri?
- 2.2 Oliko Sinulle ja ohjaavalle lääkärille varattu työjärjestykseen aikaa ohjaamiseen?
- 2.3 Miten ohjaus suunniteltiin ja toteutettiin? Oliko ohjaus riittävän suunnitelmallista?
- 2.4 Kuuluiko ohjaukseen etukäteen valittujen, yleislääkärin työn kannalta keskeisten teemojen käsittelyä? Mitä teemoja käsiteltiin?
- 2.5 Olivatko ohjauksen lähtökohtana oppimistarpeesi? Mitä oppimistarpeita Sinulla oli tällä palvelujaksolla?
- 2.6 Hyödynnettiinkö ohjauksessa lokikirjaa/erikoistuvan kansiota? Millaista hyötyä siitä oli?
- 2.7 Analysoitiinko kokemuksiasi työssä? Miten palautteen anto toteutui ja saitko riittävästi palautetta?
- 2.8 Oletko tyytyväinen saamaasi ohjaukseen? Mikä hyvää? Mitä parannettavaa?

Toimipaikkakoulutus ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

- 3.1 Miten toimipaikkakoulutus toteutui terveyskeskuksessa (suunnitelmallisuus, säännöllisyys, laatu, määrä vähintään 100 tuntia/vuosi)?
- 3.2 Osallistuitko lääkärin kokouksiin/koulutuksiin?
- 3.3 Osallistuitko moniammatillisiin kokouksiin/koulutuksiin?
- 3.4 Oliko mahdollisuus osallistua terveyskeskuksen ulkopuoliseen koulutukseen keskimäärin yksi päivä kuukaudessa? Oliko koulutukseen osallistuminen mahdollista työajalla?

Tiedonhaku

- 4.1 Oliko käytössäsi työpaikan sähköposti sekä yhteydet verkossa oleviin tietokantoihin ja kirjastoihin?
- 4.2 Oliko kirjallisuutta saatavilla (esim. yleislääketieteen erikoislääkäritentien tenttikirjat ja -lehdet)?

Lopuksi

- 5.1 Mikä oli hyvää tässä terveyskeskuspalvelussa?

5.2 Mitä mielestäsi pitäisi kehittää?

5.3 Toitko terveyskeskukseen jotain uutta; tietoa, osaamista, asennetta tms.?

Varmistetaan, että kaikki asiaan kuuluvat lomakkeet on täytetty ja allekirjoitettu!